

ПОНЯТТЯ КОНОТАЦІЇ В ЛІНГВІСТИЧНОМУ ВИМІРІ

*О. В. Гашибаязова, аспірантка кафедри українського мовознавства
і прикладної лінгвістики Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького (Черкаси, Україна)*

e-mail: alvas2374@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2991-1989

У статті зроблено аналітичний огляд представлених у мовознавстві підходів до визначення терміна «конотація» в проєкції на семантику прикметника. Висвітлено проблеми сучасного стану теоретичного опрацювання конотації, схарактеризовано змістове наповнення терміна, обґрунтовано його оптимальну дефініцію. Узагальнено підходи до розмежовування широкого і вузького розуміння конотації, акцентовано на синтезі обох підходів. Розмежовано два різновиди конотації – узуальну та okazіональну. Визначено структуру компонентів конотації прикметників у системі мови та мовлення, констатовано, зокрема, що в системі мови вона репрезентована трьома компонентами (експресивним, емоційним та оцінним), а в системі мовлення – чотирма (експресивним, емоційним, оцінним і функційно-стилістичним). З'ясовано, що конотація – це додаткові семантичні, емоційні, прагматичні або стилістичні відтінки узуального чи okazіонального характеру, що входять до семантики слова, виражаючи емотивно-оцінне ставлення до дійсності.

Ключові слова: конотація; вузьке розуміння конотації; широке розуміння конотації; узуальна конотація; okazіональна конотація; конотативний компонент; денотативний компонент; структура компонентів конотації прикметників.

Актуальність. Лексико-семантична система мови постійно зазнає змін, оскільки є найбільш чутливою до всіх зрушень у соціумі та в мовній свідомості її носіїв. Конотація як лексико-семантична категорія має неоднозначне тлумаченням з огляду на суперечливий компонентний потенціал, галузеву полівекторність репрезентацій та прагматичну спрямованість. З'ясування поняття конотації в лінгвістичному вимірі вважаємо актуальним з огляду на потребу узагальнити проблеми сучасного стану її теоретичного опрацювання, розмежувати широке й вузьке розуміння конотації, схарактеризувати її змістове наповнення та визначити обсяг і межі. У цьому зв'язку заслуговує на увагу проєкція на прикметник як одну з найбільш конотативно забарвлених частин мови, визначення структури компонентів конотації прикметників у системі мови та мовлення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Лінгвістична традиція і новітні наукові концепції по-різному трактують конотацію, що зумовлене неоднаковими підходами до з'ясування її специфіки й статусу. Природу конотації, її компонентний склад, семантичний потенціал досліджували у своїх працях Ю. Д. Апресян, Л. Блумфільд, Ш. Баллі, В. І. Говердовський, В. М. Телія, В. І. Шаховський та ін.

На сьогодні в науковій літературі представлені різні теорії конотації, найвідомішими з яких є лінгвістична (Л. Блумфільд, В. Г. Гак, В. І. Говердовський, В. М. Телія, В. І. Шаховський та ін.), психологічна (О. М. Леонтьєв, О. Р. Лурія та ін.), стилістична (М. П. Брандес, Т. Г. Винокур, М. В. Гамзюк, Л. І. Мацько), семіотична (Л. Т. Єльмслев, Р. Барт) та філософська (В. З. Панфілов, Г. В. Колшанський). Представники лінгвістичної теорії конотації досліджують різні мовні рівні: лексичний, лексико-граматичний, словотвірний, стилістичний, комунікативний, компоненти яких є складниками конотативного значення.

В україністиці проблему конотації аналізували в таких аспектах: лексикологічному (М. А. Жовтобрюх, Л. П. Жаркова, В. Л. Іващенко та ін.), стилістичному (В. А. Чабаненко, Л. О. Пустовіт), соціолінгвістичному (В. М. Русанівський, В. А. Чабаненко) тощо. Конотативні значення іменників вивчали В. Л. Іващенко, Г. Б. Мінчак, В. І. Ільченко, О. О. Ка-

биш та ін., прислівників – О. В. Мироненко, дієслів – А. С. Стадній. Натомість оцінно-конотативне значення прикметників потребує належного опрацювання.

Мета статті – зробити аналітичний огляд представлених у мовознавстві підходів до визначення терміна «конотація» в проєкції на семантику прикметника.

Досягненню поставленої мети сприятиме реалізація таких **завдань**: 1) узагальнити проблеми сучасного стану теоретичного опрацювання конотації; 2) схарактеризувати змістове наповнення терміна «конотація», обґрунтувати його оптимальну дефініцію; 3) узагальнити підходи до розмежування широкого і вузького розуміння конотації; 4) визначити структуру компонентів конотації прикметників у системі мови та мовлення.

Матеріали та методи дослідження. У ході дослідження залучено як загальнонаукові, так і суто лінгвістичні методи: *аналіз і синтез* – для обґрунтування теоретичних засад роботи; *спостереження* – для забезпечення процесу дослідження емпіричною інформацією; *метод дефініційного аналізу*, за допомогою якого детерміновано зміст наукових визначень поняття конотації; *лінгвістичного опису* мовних фактів – для інвентаризації й систематизації різних підходів до розмежування широкого і вузького розуміння конотації; *порівняльний* – для порівняння різних дефініцій поняття «конотація».

Результати дослідження та їх обговорення. У сучасній лінгвістиці немає однастайності щодо визначення конотації в семантичній структурі мовної одиниці. Термін «конотація» вперше використано в дослідженнях із логіки ще в XIX ст. Цей феномен вивчав Дж. С. Мілль [17], але лінгвістичний статус термін отримав у працях Л. Блумфільда. Трактатування конотації, запропоноване лінгвістом, указувало на конкретний рівень мови, зумовлений культурними, соціальними, регіональними та іншими чинниками, тобто дослідник уперше почав пов'язувати конотацію з емотивністю мовлення [6].

Основоположником дослідження конотації як концепту фонетичної стилістики справедливо вважають Ш. Баллі, чий праці присвячені актуальним проблемам психологічно вмотивованих відношень між звуками та емотивними нашаруваннями [3]. Пізніше Р. Барт зазначав, що майбутнє – за конотативною семіотикою, оскільки в соціумі на основі первинної системи природної мови постійно виникають системи вторинних значень [4]. Уже у XX ст. багато мовознавців, серед яких Л. Т. Єльмслев [13], В. І. Говердовський [11], Й. А. Стернін [20] та ін., порушили проблеми породження конотації як конструктивного елемента перекодування семантичної площини мови додатковим значенням, а Ю. Д. Апресян [1], В. І. Шаховський [23], В. О. Булдаков [7] та ін. конкретизували неодмінність емотивно-оцінної функції конотативних елементів мовних одиниць, здатних представляти комунікативно-ситуативну стратифікацію мови.

Відсутність єдиної системи підходу до явища конотації зумовила її неоднакові дефініції (див. табл. 1).

Таблиця 1

Лінгвістичні дефініції поняття «конотація»

ПІБ дослідника конотації	Дефініція конотації
І. В. Арнольд	Частина системного значення знака, ставлення мовця до предмета мовлення, об'єкта мовлення, а також до інших учасників мовної ситуації.
Ю. Д. Апресян	Семантична асоціація.
Ш. Баллі	Стилістичне співзначення.
Л. С. Бархударов	Прагматичне значення.
Р. Барт	Знакова система культурного коду.
Л. Блумфільд	Додаткові відтінки значення, що приєднуються до сталого, базового значення.
Є. М. Верещагін	Лексичний фон значення.

Т. Г. Винокур	Стилістичне значення, пов'язане з емоційною забарвленістю.
А. П. Загнітко	Додаткові семантичні, емоційні, прагматичні чи стилістичні відтінки, що супроводжують поняттєво-предметний зміст і виникають унаслідок взаємодії основних значень слів і речень із фоновими знаннями мовців під впливом контексту та мовленнєвої ситуації.
Л. Т. Єльмслев	Невід'ємний апарат мовної системи та її функціонування в соціумі, тобто конотація – це лінгвістична універсалія.
Г. В. Колшанський	Нові компоненти змісту одиниць, які переважають початкове значення й виявляються в певному дискурсі.
В. Г. Костомаров	Лексичний фон значення.
Л. І. Мацько	Додаткове, супровідне, але суттєве значення (барва), що постійно повертає нас з абстракцій мови до конкретного життя.
Л. О. Новиков	Емотивне значення.
Й. А. Стернін	Додаткова інформація стосовно поняття, частина системного значення основного знака.
В. М. Телія	Семантична сутність, що узуально чи okazіонально входить до семантики мовних одиниць і виражає емотивно-оцінне та стилістично марковане ставлення суб'єкта мовлення до дійсності за умови її позначення, та вислів, який отримує на основі цієї інформації експресивний ефект.
А. В. Філіппов	Емоційно-стильовий семантичний зміст мовної одиниці.
В. І. Шаховський	Аспект лексичного значення одиниці, за допомогою якої кодовано виражений емоційний стан мовця й зумовлене ним ставлення до адресата, об'єкта й суб'єкта мовної ситуації, у якій відбувається спілкування.
Д. М. Шмельов	Емоційні нашарування, експресивне забарвлення.

Отже, лінгвісти позиціонують конотацію, за слушним спостереженням В. М. Телії, по-різному: «стилістичне співзначення» (Ш. Баллі), «стилістичне значення» (Т. Г. Винокур), «емотивне значення» (Л. О. Новиков), «прагматичне значення» (Л. С. Бархударов), «семантична асоціація» (Ю. Д. Апресян), «експресивне забарвлення» (Д. М. Шмельов), «лексичний фон» (Є. М. Верещагін, В. Г. Костомаров), «емоційно-стильовий семантичний зміст» (А. В. Філіппов) тощо [21, с. 5–6]. Такі неоднозначні підходи до визначення терміна «конотація» свідчать не тільки про виняткову складність цього явища в мові, а й про незавершеність його студіювання в лінгвістиці.

Прийнято розмежовувати широке (В. І. Говердовський [11; 12], Г. В. Колшанський [15], В. М. Телія [21] та ін.) і вузьке розуміння конотації (Ю. Д. Апресян [1], Й. А. Стернін [20] та ін.). Вузьке тлумачення передбачає трактування конотації як компонента значення лексеми, який дає змогу використовувати її для вторинної номінації й виникає на асоціативно-образних уявленнях та ніби заступає пряме об'єктивне значення.

У широкому розумінні до складу конотації входить «будь-який компонент, який доповнює предметно-поняттєвий (або денотативний), а також граматичний зміст мовної одиниці й надає їй експресивності на основі даних, співвідносних з емпіричним, культурно-історичним знанням та знанням мовців про світ» [3, с. 236].

Питання конотації в широкому розумінні висвітлює В. І. Говердовський. Лінгвіст розрізняє чотири компоненти конотації: 1) експресивно-оцінний, 2) контекстний, 3) історично-мовний та 4) історико-культурний, які, своєю чергою, містять близько п'ятнадцяти конотем [11].

О. О. Селіванова зауважує, що широке тлумачення містить такі аспекти: ситуативно-психологічний (іронічна, евфемістична, меліоративна, пейоративна, експресивна конотація), соціально-лінгвістичний (жаргонна, розмовна, книжна), лінгвістичний (конотація новизни, запозичення, архаїзації, термінологізації), культурний (культурна), ідеологічний (ідеологічна) та ін. [19, с. 249].

Л. І. Мацько, аналізуючи конотацію в широкому та вузькому значеннях, стверджує, що стилістичні особливості конотативних одиниць сконцентровані в їхніх функційних можливостях: 1) відображати індивідуальний почерк митця; 2) надавати стилістемі асоціативно-образного колориту; 3) передавати «суб'єктивну модальність тексту»; 4) виконувати «текстотвірну функцію» [16, с. 192–193]. Конотація лексичних одиниць, на думку Л. І. Мацько, «формується в мовленні і закріплюється в мові на основі світоглядних знань, культурно-історичних оцінок, емпіричного сприймання та емоційно-вольового ставлення до предмета мови» [16, с. 193].

М. В. Гамзюк пропонує особливе розуміння цього терміна, зазначаючи, що «посередньому» трактують його О. С. Ахманова, О. В. Кунін, В. М. Телія [10, с. 72]. Тому варто говорити про синтез широкого й вузького підходів до аналізу конотації.

Нам імponує дефініція, запропонована А. П. Загнітком: конотація (лат. *connotatio*, від *connoto* – маю додаткове значення; лат. *co(n)* – разом, *notatio* – позначення, зауваження) – «додаткові семантичні, емоційні, прагматичні чи стилістичні відтінки, що супроводжують поняттєво-предметний зміст і виникають унаслідок взаємодії основних значень слів і речень з фоновими знаннями мовців під впливом контексту та мовленнєвої ситуації, надають можливість мовній одиниці виконувати експресивну функцію, створюють особливий колорит мовлення і сприяють досягненню відповідної комунікативної настанови за умови їхнього правильного використання» [14, с. 84].

Уважаємо логічним розмежування двох різновидів конотації – узуальної та okazіональної. Узуальна – це загальна конотація мовних одиниць, що вже усталена в мові, загальнозрозуміла, загальноновживана й нормативна. Узуально виражені прикметники з конотативним увиразненням – це фіксовані словниками загальноновживані, загальноприйняті лексичні одиниці. Okazіональна конотація – це зрідка вживані, не всім зрозумілі переважно авторські новотвори, що виникли на основі суб'єктивних асоціацій. Okazіонально виражені прикметники з конотативним увиразненням, зі свого боку, диференційовані на лексичні (нові за формою та за змістом) та семантичні (нові за змістом, але незмінні за формою). У сучасній лінгвістичній науці актуальним є питання про лексично та семантично okazіональні прикметники з конотативним увиразненням. Між узуальною та okazіональною конотаціями немає чіткої межі, оскільки в момент виникнення кожна конотація була okazіональною й залежно від того, настільки вона була вдалою, завойовувала мовний простір.

Дослідники виокремлюють чотири елементи в структурі конотації: емотивний (емоційний), оцінний, експресивний і стилістичний, або функційно-стилістичний. Зміст конотативного компонента пов'язують з емотивністю, а експресивність та оцінність зараховують до сфери денотації, хоч не виключають зв'язок емотивності з експресією та оцінкою. Конотативне значення завжди вторинне, первинне ж значення – денотативне. Співвідношення конотації та денотації є одним із чинників виникнення конотативного значення. Більшість лінгвістів стверджує, що між конотацією та денотацією існує тісний зв'язок, саме тому їх важко розмежувати. В. І. Шаховський зазначає, що «конотативне і денотативне в семантиці одиниць так тісно переплетені, що їх можна розмежувати тільки за результатами, але ніяк не в процесі» [23, с. 48].

На думку Й. А. Стерніна, емоційний, експресивний, оцінний і стилістичний компоненти репрезентовані в системних опозиціях, що є основним інструментом виявлення компонентів значення. Складники конотації, марковані «позитивно» або «негативно», наявні в семантиці більшості слів, тобто вони можуть бути елементами конотації і денотації [20, с. 20–28]. Дослідник наголошує, що оскільки експресивність існує не лише в

мові, а й у мовленні, то конотація, як і денотація, може бути системною та okazіональною [20, с. 93].

Конотація прикметників, на наш погляд, має структуру з трьох компонентів у системі мови: експресивного, емоційного й оцінного, і чотирьох – у системі мовлення: експресивного, емоційного, оцінного і функційно-стилістичного. Конотованими можуть бути як прикметники, що належать до активної лексики, так і прикметники-новотвори.

Висновки і перспективи. Отже, конотація – це додаткові семантичні, емоційні, прагматичні або стилістичні відтінки узуального чи okazіонального характеру, що входять до семантики слова, виражаючи емотивно-оцінне ставлення до дійсності. Конотація – активний учасник експресивно-емоційно-оцінної номінації, нове вторинне значення, яке виникає в мовленні, а згодом засвоюється мовою. У науковій літературі представлено широке і вузьке розуміння конотації, а також синтез обох підходів, що засвідчує багатогранність і різновекторність самого поняття. Логічним є розмежування двох різновидів конотації – узуальної та okazіональної. У проєкції на сферу прикметника конотація репрезентована трьома компонентами в системі мови (експресивним, емоційним та оцінним) і чотирма – у системі мовлення (експресивним, емоційним, оцінним і функційно-стилістичним).

Перспективу дослідження вбачаємо в з'ясуванні особливостей реалізації означеної категорії в семантиці прикметника.

Список використаної літератури

1. Апресян Ю. Д. Лексическая семантика. Москва : Наука, 1974. 368 с.
2. Арнольд И. В. Семантика. Стилистика. Интертекстуальность. Санкт-Петербург : Изд-во Санкт-Петербург. ун-та. 1999. 443 с.
3. Балли Ш. Французская стилистика : [пер. с фр. К. А. Долинин ; ред. пер. Е. Г. Эткинд]. Москва : Изд-во иностр. л-ры, 1961. 394 с.
4. Барт Р. Избранные работы : Семиотика. Поэтика : пер. с фр. / сост., общ. ред. и вступ. сл. Г. К. Косикова. Москва : Прогресс, 1989. 616 с.
5. Бархударов Л. С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). Москва : Междунар. отношения, 1975. 240 с.
6. Блумфилд Л. Язык [пер. с англ. Е. С. Кубряковой и В. П. Мурат ; ком. Е. С. Кубряковой ; под ред. и с предисл. М. М. Гухман]. Москва : Прогресс, 1968. 607 с.
7. Булдаков В. А. Коннотация в знаменательной лексике и фразеологии современного немецкого языка (контентивно-менталингвистический подход) : автореф. дисс. на соискание учёной степени доктора филол. наук ; спец. : 10.02.04 – Германские языки. Санкт-Петербург, 2011. 46 с.
8. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Лингвострановедческая теория слова. Москва : Рус. яз., 1980. 320 с.
9. Винокур Т. Г. Закономерности стилистического использования языковых единиц. Москва : Наука, 1980. 238 с.
10. Гамзюк М. В. Емотивний компонент значення у процесі створення фразеологічних одиниць (на матеріалі німецької мови) : [монографія]. Київ : Вид. центр Київ. держ. лінгв. ун-ту, 2000. 255 с.
11. Говердовский В. И. Коннотемная структура слова. Харків : Вища школа, 1989. 94 с.
12. Говердовский В. И. Диалектика коннотации и денотации (Взаимодействие эмоционального и рационального в лексике). *Вопросы языкознания*. 1982. № 2. С. 71–77.
13. Ельмслев Л. Т. Прологомены к теории языка. *Новое в лингвистике*. Москва, 1960. Вып. 1. С. 264–389.
14. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики: Поняття і терміни : [у 4 т.]. Донецьк : ДонНУ, 2012. Т. 2. 350 с.
15. Колшанский Г. В. Соотношение субъективных и объективных факторов в языке. Москва : Наука, 1975. 231 с.
16. Мацько Л. І., Мацько О. М., Сидоренко О. М. Стилїстика української мови. Київ : Вища школа, 2003. 262 с.
17. Милль Д. С. Система логики силлогической и индуктивной : [пер. с англ. С. И. Ершова и В. Н. Ивановского]. Москва, 1899. 781 с.
18. Новиков Л. А. Искусство слова. Москва : Педагогика, 1991. 154 с.
19. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
20. Стернин И. А. Структурная семасиология и лингводидактика. *Русское слово в лингвострановедческом аспекте*. Воронеж : Изд-во Ворон. ун-та, 1987. С. 104–121.

21. Телия В. Н. Коннотативный аспект семантики языковых единиц. Москва : Наука, 1986. 143 с.
22. Филиппов А. В. К проблеме лексической коннотации. *Вопросы языкознания*. Москва, 1978. № 1. 57 с.
23. Шаховский В. И. Эмотивный компонент значения и методы его описания. Волгоград, 1983. 94 с.
24. Шмелев Д. Н. Проблемы семантического анализа лексики. Москва : Наука, 1973. 280 с.

References

1. Apresyan, Yu. D. (1974). *Leksicheskaya semantika* [Lexical semantics]. Moskva : Nauka, 368 (in Rus.).
2. Arnold, I. V. (1999). *Semantika. Stilistika. Intertekstualnost* [Semantics. Stylistics. Intertextuality]. Sankt-Peterburg : Izd-vo Sankt-Peterburg, un-ta, 443 (in Rus.).
3. Balli, Sh. (1961). *Frantsuzskaya stilistika* [French stylistics] : [per. s fr. K. A. Dolinin ; red., per. E. G. Etkind]. Moskva : Izd-vo inostr. l-ry, 394 (in Rus.).
4. Bart, R. (1989). *Izbrannyye raboty : Semiotika. Poetika* [Selected works: Semiotics. Poetics] : [per. s fr. ; sost., obsch. red. i vstup. st. G. K. Kosikova]. Moskva : Progress, 616 (in Rus.).
5. Barhudarov, L. S. (1975). *Yazyk i perevod (Voprosy obschey i chastnoy teorii perevoda)* [Language and translation (Questions of general and private theory of translation)]. Moskva : Mezhdunar. otnosheniya, 240 (in Rus.).
6. Blumfeld, L. (1968). *Yazyk* [Language] : [per. s angl. E. S. Kubryakovoy i V. P. Murat ; kom. E. S. Kubryakovoy ; pod red. i s predisl. M. M. Guhman]. Moskva : Progress, 607 (in Rus.).
7. Buldakov, V. A. (2011). *Konnotatsiya v znamenatelnoy leksike i frazeologii sovremennogo nemetskogo yazyka (kontensivno-mentalingvisticheskiy podhod)* [Connotation in the significant vocabulary and phraseology of the modern German language (contensive mental approach)] : Extended abstract of PhD dissertation (Germanskii yazyki). Sankt-Peterburg, 46 (in Rus.).
8. Vereschagin, E. M., Kostomarov V. G. (1980). *Lingvostranovedcheskaya teoriya slova* [Linguistic and local lore word theory]. Moskva : Rus. yaz., 320 (in Rus.).
9. Vinokur, T. G. (1980). *Zakonomernosti stilisticheskogo ispolzovaniya yazykovykh edinit* [Patterns of stylistic use of language units]. Moskva : Nauka, 238 (in Rus.).
10. Hamziuk, M. V. (2000). *Emotyivnyi komponent znachennia u protsesi stvorennia frazeologichnykh odynyts (na materialy nimetskoi movy)* [The emotional component of meaning in the process of creating phraseological units (on the material of the German language)] : [monohrafiia]. Kyiv : Vyd. tsentr Kyiv. derzh. lnhvistykh. un-tu, 255 (in Ukr.).
11. Goverdovskiy, V. I. (1989). *Konnotemnaya struktura slova* [Connotematic structure of the word]. Harkov : Vyscha shkola, 94 (in Rus.).
12. Goverdovskiy, V. I. (1982). *Dialektika konnotatsii i denotatsii (Vzaimodeystvie emotsionalnogo i ratsionalnogo v leksike)* [Dialectics of connotation and denotation (Interaction of the emotional and rational in vocabulary)]. *Voprosy yazykoznavaniya* [The questions of Linguistics]. № 2, 71–77 (in Rus.).
13. Elmslev, L. T. (1960). *Prolegomeny k teorii yazyka* [Prolegomena to the theory of language]. *Novoe v lingvistike* [New in Linguistics]. Moskva. Vyp. 1, 264–389 (in Rus.).
14. Zahnitko, A. P. (2012). *Slovyk suchasnoi lnhvistyky : Poniattia i terminy* [Dictionary of Modern Linguistics: Concepts and terms] : [u 4 t.]. Donetsk : DonNU. T. 2, 350 (in Ukr.).
15. Kolshanskij, G. V. (1975). *Sootnoshenie sub'ektivnykh i ob'ektivnykh faktorov v yazyke* [The ratio of subjective and objective factors in the language]. Moskva : Nauka, 231 (in Rus.).
16. Matsko, L. I., Matsko O. M., Sydorenko O. M. (2003). *Stylistyka ukrainskoi movy* [Stylistics of the Ukrainian language]. Kyiv : Vyshcha shkola, 262 (in Ukr.).
17. Mill, D. S. (1899). *Sistema logiki sillogicheskoy i induktivnoy* [The system of syllogic and inductive logic] ; [per. s angl. S. I. Ershova i V. N. Ivanovskogo]. Moskva, 781 (in Rus.).
18. Novikov, L. A. (1991). *Iskusstvo slova* [The art of word]. Moskva : Pedagogika, 154 (in Rus.).
19. Selivanova, O. O. (2006). *Suchasna lnhvistyka: terminologichna entsyklopediia* [Modern linguistics: a terminological encyclopedia]. Poltava : Dovkillia, 716 (in Ukr.).
20. Sternin, I. A. (1987). *Strukturnaya semasiologiya i lingvodidaktika. Russkoe slovo v lingvostranovedcheskom aspekte* [Structural semasiology and linguodidactics. Russian word in the linguistic and local lore aspect]. Voronezh : Izd-vo Voron. un-ta, 104–121 (in Rus.).
21. Teliya, V. N. (1986). *Konnotativnyy aspekt semantiki yazykovykh edinit* [The connotative aspect of the semantics of linguistic units]. Moskva : Nauka, 143 (in Rus.).
22. Filippov, A. V. (1978). *K probleme leksicheskoy konnotatsii* [To the problem of lexical connotation]. *Voprosy yazykoznavaniya* [The questions of Linguistics]. Moskva. № 1, 57 (in Rus.).
23. Shahovskiy, V. I. (1983). *Emotyivnyy komponent znacheniya i metody ego opisaniya* [The emotive component of meaning and methods for its description]. Volgograd, 94 (in Rus.).
24. Shmelev, D. N. (1973). *Problemy semanticheskogo analiza leksiki* [Problems of semantic analysis of vocabulary]. Moskva : Nauka, 280 (in Rus.).

O. V. GASHYBAYAZOVA. CONNOTATION CONCEPT IN THE LINGUISTIC DIMENSION

Summary. Introduction. *This article underscores the importance of contextualizing the connotation within the linguistic dimension necessitated by the need to generalize the theoretical framework of the concept, to distinguish between broad and narrow meaning of the connotation, to characterize its meaningful content and to define its scope and limits. Based on the abovementioned core issues it is important to consider the adjective as one of the most connotatively colored parts of speech, determining the structure of the connotation components in the adjectives through the lens of language and speech system.*

Purpose. *The aim of the article is to analyze the approaches used to define the term «connotation» through the adjective semantics.*

Methods. *The research methods include analysis, synthesis, observation, definitive analysis, linguistic description of linguistic facts, and classification.*

Results. *The current body of research is analyzed that allowed us to summarize the theoretical elaboration of connotation, to characterize the concept content, and to substantiate its optimal definition. When generalizing the approaches used to differentiate between a broad and a narrow meaning of the connotation, the synthesis of both approaches is underscored. The two types of the connotation – the usual (regular) and occasional (author's) connotation are identified. The structure of the adjective connotation in language and communication is determined. In the language system, the adjective connotation structure is represented by three components including expressive, emotional and evaluative components, while in communication the adjective connotation structure includes four components namely expressive, emotional, evaluative and functional.*

Originality. *The originality of the research lies in an attempt to summarize different approaches used to analyze the connotation, to substantiate the optimal definition of the connotation concept, and to determine the connotation structure of the adjectives in language and communication.*

Conclusion. *It is concluded that the connotation is an additional semantic, emotional, pragmatic or stylistic shade of meaning that is of usual or occasional type, adds to word semantics and expresses an emotionally-evaluative attitude toward your subject. The connotation actively participates in the expressive-emotional-evaluative nomination; it also creates a new secondary meaning to the word in communication which is subsequently assimilated by language.*

The research prospect can be seen in explaining the ways in which the connotation is expressed in the adjective semantics.

Key words: *connotation; a narrow sense of the connotation; a broad sense of the connotation; usual connotation; occasional connotation; connotative component; denotative component; the structure of the adjective connotation.*

Надійшла до редакції 15.04.19

Прийнято до друку 17.05.19